

Metka Furlan

Znanstvenoraziskovalni center SAZU

Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša

Novi trg 2, SI-1000 Ljubljana

metka.furlan@zrc-sazu.si

PRASLOVANSKI IJEVSKI SAMOSTALNIK *QŽB 'KAČA'

V starih slovenskih slovarjih in novejših hrvaških ter slovenskih narečnih virih se najde besedje, ki odkriva, da je v praslovansčini obstajal tudi ijevski samostalnik, ki je bil podstava za nastanek tematske variante **qžb* m, g **qžá* 'kača'.

1. Uvod

Kljub¹ tradiciji sistematičnega evidentiranja slovanske leksike praslovanskega izvora, ki se je začela predvsem s Franom Miklošičem v drugi polovici 19. stoletja, se še danes, tudi v novejših narečnih virih najdejo leksemi, ki bi jih bilo treba priključiti med praslovanske. Vtis, da je bila do sedaj evidentirana že vsa praslovanska leksika in da na tem področju ne moremo pričakovati nič novega, je zato zavajajoč in odveč. Novo prepoznani praslovanski leksemi pa že evidentirane lahko prikažejo v drugačni luči od dosedanje.

Eksterna komparativna evidenca v lit. *angis* f in lat. *anguis* m, f kaže na obstoj pide. ijevskega leksema s pomenom 'kača'.² Do sedaj pa je bilo iz slovanskega gradiva možno rekonstruirati le praslovanski tematski samostalnik moškega spola **qžb* m, g **qžá* 'kača' (ap b), npr. hrv. čak. *uōš* m, g *uōžā* 'vrsta črne kače' (Orbanić – Kalsbeek 1998), r. *úž*, g *užá* 'kača' (Derksen 2008:388). Toda bolj podrobna analiza starih slovenskih virov in

¹ Prispevek je nastal v okviru programa P6-0038, ki ga financira ARRS.

² Enako tudi stpr. *angis* 'kača' in let. *ùocs* 'gad' < **uodzs* < balt. **angi-* (Derksen 2015:55) poleg *ùodze* f 'gož'.

novejši hrvaški ter slovenski narečni viri odkrivajo, da je v praslovanščini obstajal tudi ijevski samostalnik, ki je bil tudi moškega spola in je bil podstava za tematsko varianto **qžb* m, g **qžá*, ki je izpodrinila svojo atematsko ijevsko predhodnico.

2. Praslovansko **qžb* m, g **qžá* 'kača' ← **qžb* m, f, g **qži* 'kača'

2.1. Psl. **qžb* → **u*-*qžb* → **g*-*qžb*

Praslovanski tematski samostalnik moškega spola z ojevskim nazalnim vokalom v vzglasju **qžb* se ustrezno fonetično pretvorjen odraža v sln. *qž* 'belouška' (Pleteršnik), *ož* 'Natter' (Janežič 1893), hrv. čak. *uōš* m, g *uōžà* 'vrsta črne kače' (Orbanić – Kalsbeek 1998), r. *úž*, g *užá* 'kača', str. *užb* 'vrsta kače' (Sreznevskij), ukr. *úž*, g *užá* 'gož' (Grinčenko). Toda sodobno knjižno ukr. *vuž*, g *vužá* 'gož' ima protetični **u*-, ki se potrjuje tudi v br. *vuž* 'kača' (Nosovič), p. *wąž*, g *węža* 'isto', dl. *wuž*, g *-a* 'kača' *lhuž*/ (Schuster-Šewc:1715), hrv. čak. *vuōš*, g *vuōžà* (Boljun – Francetić 2015) in tudi v sln. *vož* 'Natter (Coluber)' (Cigale 1860).

Ta protetični **u*- se v slovenščini, hrvaščini in srbsčini odraža kot *g*-: sln. *gōž* 'vož, die Natter' (Pleteršnik), hrv. kajk. *guž* 'vrsta nestrupene kače' (ARj), *Gús* 'Boa, Bova',³ *gvush* 'isto' (Belostenec 1740), *Gùs* 'Bõa, Bõva' (Jambrešič 1742), *Gús* 'Szlepich, Boa, Bova' (Habelić 1670), srb. *slijepoga guža nitko ne tuče, on čuva polje* (Matevac v Niškem okraju – Hirtz:I, 137).⁴ S tem je gotovo povezano pomensko nekoliko oddaljeno hrv. čak. *gūž*, g *-a* 'plazilec' v stavku *Sân vîdîjja nîkega gūža ma nîs rivâ kapîti čà je to bìlo*. (Kalčić et al. 2014).

Vzglasni **g*- je iz **u*- nastal fonetično (ÈSSJa:7, 94; SP:8, 167), vmesno stopnjo **gu*-, ki jo je pri razvoju **u*- > **g*- upravičeno že davno predpostavil Ramovš (1924:160) in je tipološko primerljiva z vnosom velara npr. v germanskih izposojenkah tipa it. *guerra* ← **werra*, je, zanimivo, ohranjena v Belostenčevi glosi *gvush*, kar ustreza v Kostajnici zabeleženemu *gvuž* 'gož' (Hirtz:I, 42; Skok:I, 641).⁵ V takih vzglasnih *g*- zato ne bi smeli prepoznati posebne, od **u*- nepovezane konzonantne proteze, prav tako pa je

³ Lat. *boa/bova* označuje neko vodno kačo (Wiesthaler:I, 452).

⁴ Srb. besedna zveza *slepi guž* označuje navadnega slepca, nlat. *Anguis fragilis*.

⁵ Fonetični razvoj *u* v *g* je udejanjen tudi v sln. dial. refleksih tipa *zgon* (prim. črnovrško *zyûan*) ob *zvôn* < psl. **zuðnъ*, vmesna razvojna stopnja **gu* pa se potrjuje še npr. v črnovrški besedni zvezi *pązγwâjine pą χiš* < **pozvanja po hiši* 'oznanja po hiši', ki se uporablja za oznako osebe, ki pogosto oznanja, tj. govori, da se kam odpravlja, a tega nikoli ne naredi (Tominec 1964:22, 176).

razlaga z analoškim vnosom *g-* odveč.⁶

Naj ob tem vzglasnem *g-* opozorim na Hirtza (I, 42), ki za varianto *guž* navaja precej širok hrvaški in srbski areal, ko pravi: »*Guž* se jošte govori i druguda kao oko Kruševca i Niša u Srbiji, na otocima Krku, Cresu i Lošinju, oko Veljuna i Slunja u Lici, oko Crikvenice u Hrv. Prim., u okolici Zagrebačkoj. – S. I. Pelivanović bilježi naziv *guž* za Crnču u Pirotskom okrugu. Javor (1880) 1531.«

2.2. Psl. generična oznaka *ožb m 'kača'

Temeljni sém, ki se praviloma vedno pojavlja v slovanskih odrazih variant **ožb*, **užb* in **gžb*, je 'kača', kar je skladno z eksterno evidenco, saj tudi lit. *angis* s pomenom 'strupena kača', tudi 'gož' in lat. *anguis* s pomenom 'kača', tudi 'vodna kača' kaže na enak osrednji sém. To dopušča, da se za praslovanski pomen **ožb* rekonstruira pomen 'kača'. Taka rekonstrukcija psl. pomena pa leksem ob psl. neologizmu **zmbiã* uvršča v praslovansko osrednjo generično oznako za kačo ne glede na njeno velikost, barvo, habitat ali strupenost.

Bolj specializirani pomeni v posameznih slovanskih jezikih so zato verjetno sekundarne pomenske specializacije:

- a) sln. knjiž. *gōž* m 'velika nestrupena kača, Coluber/Zamenis longissimus', ukr. *úž*, *vúž* 'velika nestrupena kača';
- b) sln. *ož* m 'belouška, Natrix natrix' (Pleteršnik), kar pomensko ustreza kajkavskim primerom z vzglasnim *g-*;
- c) v Orbaničih potrjeno *uōš* 'vrsta črne kače', kar ustreza v slovenskem nadiškem narečju potrjenemu *uōš* 'carbone = serpente nero' (Rigoni-Salvino 1999).

⁶ Prim. sln. variante *gosenica* : *vosenica* : *osenica*, pri čemer je v tem leksemu varianta z *g-* potrjena tudi v večini drugih slovanskih jezikov, npr. v stari cerkveni slovansčini, hrvaščini, srbsčini, makedonščini, bolgarščini, ruščini, ukrajinsčini, beloruščini, poljščini, dolnji in gornji lužiščini, češčini, slovaščini (SP:8, 166). Ta fonetični razvoj **g-* < **u-* je zato enako kot v slov. dial. **gožb* = sln. *gōž* f 'jermen, vez', slovin. *gož* f 'isto', stč. *houž* < psl. **u-ožb* ← psl. **ozb/oz'* (Furlan 2015:347; Furlan 2013a:60s.) treba projicirati že na praslovansko obdobje. Enak fonetični razvoj se ohranja tudi v arealno ožjih, verjetno mlajših primerih, kot so npr. sln. *ulica*, toda narečno *gulica* v gor. mtpn *Gúlca*, *Srědna Gúlca* itd. (Čop 1983:96); sln. hdn *Vruja* 'ime pritoka Dragonje', *Grulja* 'ime glavnega izvira v Doberdobskem jezeru', hrv. *grŭlj* 'izvir v reki' (Lika – Čuljat 2009), čak. *vrŭlja* 'izvir' (Vodice – Ribarić 1940:204), *vrŭja* 'izvir v morju' < **ubrŭl'a* (Furlan 2013:137); sln. *godica* 'trnek': hrv. dial. *gōdica* 'isto', *gŭdica* (Velčić 2003) ob sln. *(v)ōdica*, stcsl. *odica*, hrv. *ūdica*, č. *udice*, p. *wędzica* ← psl. **odica* (Furlan 2019:241s.). Ker se enak razvoj realizira tudi medglasno npr. v sln. *iva* 'Salix caprea' ob *iga* 'isto' (Furlan 2013:137) < psl. **iua* = hrv. *iva*, se razlaga v ERHJ (1, 313), da naj bi bil vzglasni *g-* v hrv. *guž* dodan po analogiji z *gušter*, kaže kot manj verjetna.

Take pomenske specializacije so se verjetno lahko realizirale tudi zato, ker je osrednja generična oznaka za kačo še vedno ostajal sinonim **zmbiǫ*. S prehodom iz prvotne generične oznake v specialno pa je **ožb* izgubil svoj prvotni status, kar je v posameznih slovanskih jezikih ali ojačalo položaj sinonima **zmbiǫ* ali pa so osrednjo vlogo prevzeli novi termini, kot se je na primer zgodilo v slovenščini s *káča*, v češčini in slovaščini z *had* < **gadъ*.

2.3. Praslovanski samostalnik ženskega spola

V nekaterih starejših slovenskih virih od 18. stoletja dalje je samostalnik *vož* označen kot ženskega spola in pretežno pomensko predstavljen z nemškim ustreznikom 'Unke' s starejšim pomenom 'kača' (Grimm) in ne sodobnim nemškim 'urh = brezrepa dvoživka z rumeno lisastim trebuhom in bradavičasto kožo na hrbtu, hrv. *mùkāč*, nlat. Bombina':

voš f. 'Unke', *vož* f. 'Aesculapsfchlange' (Janežič 1851) = 'navadni gož',

vósh, f. 'die Unke (Coluber domesticus)' (Murko 1833:719),

vofh 'Unke, Auke' (Gutsman 1789),

vôsh, *y sh* 'eine Unke, Boa' (Pohlin 1781).

Prav najstarejša, Pohlinova predstavitev pa jasno pokaže, da je ta samostalnik ženskega spola ijevski in ap c:

vôsh, *y* [voš] = **vôž* f., g **voži*⁷

To pa ni edino gradivo, ki potrjuje, da je ob tematskem samostalniku **ožb* m, g **oža* obstajal tudi atematski ijevski.

2.4. Slovensko in hrvaško gradivo kot vir za psl. ijevski samostalnik

V štajerskem zgornjesavinjskem govoru Zadrecke doline je bil ob samostalniku moškega spola '*go:š* m, g -*ža* 'gož (kača)' potrjen tudi sinonim '*go:š* f, g -*ža* 'gož (kača)' (Weiss 1998), ki z umaknjenim akcentom iz prvotne slovenske rodilniške oblike **goži* < psl. dial. **gôži* kaže na enak ijevski samostalnik ženskega spola.

Oznaka za slepca, kači podobnega kuščarja brez nog in z majhnimi očmi (SSKJ) z nlat. oznako *Anguis fragilis* je v štajerski slovenščini v več slovarskih virih potrjena kot *slëpovôž* m 'die Blindschleiche' (Pleteršnik 2006; Cigale 1860; Janežič 1851; Murko 1833). V novejšem času je bil enak samostalnik zabeležen tudi v prleškem narečju panonske narečne skupine kot *slëpovô:š* m, g -*ža* 'slepec (žival)' (Rajh 2010). Enako oznako potrjuje

⁷ Tak ijevski samostalnik ženskega spola je v Pohlinovem zapisu prepoznal že Snovj v Svetokriški (2020:825), a v njem ni prepoznal pomembnejše primerjalnojezično-slovene vrednosti.

hrv. *slepovuš* 'Anguis fragilis' (Granešina, Vugrovec pri Zagrebu), *slepovuž* 'isto' (Čučerje pri Zagrebu – oboje Hirtz:I, 137), *szlepovus* 'Kacha szlepa, szlepich, szlepichecz, Cæcilia' (Belostenec 1740), ki ima v Hrvaškem Zagorju in Podravini potrjeno varianto *sljepouška* (ARj; Hirtz:I, 138). Ta determinativna zloženka temelji na besedni zvezi *slěpovjъ ožb m 'slepa kača', ker so po ljudskem prepričanju slepci slepi. Toda v hrvaškem Murskem Središču je bila potrjena še besedna zveza *sl'eipa v'ouš* f, g *sl'eipe v'ouši* 'slepec' (Blažeka i Rob 2014),⁸ ki enako kot navedeni slovenski primeri kaže na ijevski samostalnik ženskega spola ap c.

Formalno in pomensko enaka podstava s percepcijo o slepi kači je bila predloga za prekmurski sklop *slepavâuš* f, g -i, ki pa ne označuje slepca, ampak belouško/Natrix natrix (Porabje – Mukič 2005). V primerjavi s slepcem je belouška precej daljša, družji pa ju podoben habitat, saj se oba zadržujeta v vlažnih predelih (CZŽ 1997:432, 412). Tudi Murkov simpleks *gufn*, f 'die Wafferfchlange' (Murko 1833:83) ženskega slovničnega spola označuje belouško.

2.4.1. Slovensko *belouška*, hrvaško *bjelouška*, srbsko *belouška*

Obe navedeni slovenski oznaki za belouško, tj. pkm. *slepavâuš* in Murkovo *gufn*, ki je v SSKJ pomensko predstavljena z 'nestrupena kača z belo pego za ušesi', drugod pa opisana kot kača iz družine gožev, ki je zgoraj siva ali rjava, na zadnjem delu glave ima 2 svetli lisi, spodaj pa je bela (CZŽ 1997:412), to kačo označujeta kot slepo (pkm. *slepavâuš*) ali pa kar kot kačo (*gufn* [guš]). Sém 'bel' pri oznaki zanjo torej ni neobhodno potreben, obvezen.

Toda južnoslovanska zloženka v sln. *belouška* (SSKJ), rovt. tolm. *bel'au:ška* (Čujec Stres 2010–2014), cerklj. *bela'uška* (Kenda-Jež Diss. 2002), črnovr. *bětauška* (Tominec 1964), gor. *belouška* (Kropa – Škofic Diss. 1996), dol. kost. *bě'lii:ška* (Gregorič 2014), štaj. zgsav. *bel'ouška* (Weiss 1998), hrv. *bjelouška*, kajk. *bel'ouška* 'zmija bjelouška, Natrix natrix' (Lipljin 2002), *bilouška* 'bjelouška, vrsta neotrovne zmije' (Hanzir et al. 2015), *belovuška* 'Ringelnatter' (Fužine v Gorskem Kotarju – Hirtz:I, 5), tudi *belovuha* 'isto', *bjelouša*, *bjeloušica*, *bjelouška*, *bjelouškica*, *bjelouška* (Hirtz l.c.), srb. *belouška*,

⁸ Toda v govoru međimurskega kraja Sveta Marija besedna zveza *slěpa vuš* ne označuje slepca kot v bližnjem Murskem Središču, ampak polža, in sicer poljskega slinarja = polža brez hišice, ki ima belkasto ali rjavo telo s črnimi lisami, progami ali mrežo, hrv. golač, nlat. *Deroceras agreste*, me je opozorila kolegica dr. Anđela Frančić. Ta pomen se v obravnavani besedni družini v drugem hrvaškem in tudi v slovanskem gradivu nasploh ne potrjuje, zato je verjetno mlad. Nastanek tega novega pomena je lahko povzročila le skupna značilnost obeh živali, da se po tleh plazita in v človeku praviloma vzbujata odpor.

v Vojvodini *belouška* 'vrsta vodene zmije' (RSGV) to kačo s prvo sestavino *bēlv označuje, da je zanjo značilna bela barva.

Skok (I, 153) je ugotavljal, da je hrv. *bjelouška* iz prvotnega *beluška* 'vodena zmija', po ARj 'obična ili vodena zmija, *tropidonatus natrix*' nastalo pod vplivom srednješolskih prirodoslovcev.

Drugače je Loma (2008)⁹ na podlagi v črnogorskem kraju Zagarač potrjenega *uška*, ki v govoru lahko označuje katero koli, tudi strupeno kačo, in *vuška* 'slepca, *Anguis fragilis*' (ARj; Hirtz:I, 171), sklepal, da so razlage, ki v tej zloženki prepoznavajo samostalnik *ūho n 'auris', ljudskoetimološke.¹⁰ Podobno kot v oznakah za slepca tipa sln. *slepovóž* Loma ugotavlja, da je v drugi sestavini zloženke treba prepoznati *-ožbka in da je bila prvotna formalna in pomenska podstava za belouško *bēlvjv ožb 'bela kača'. V tej zvezi pa pridevnik *bēlv ne nastopa v svojem prvotnem pomenu 'albus', ampak v sekundarnem, ko je v opoziciji s *čbrnv začel označevati neškodljivo, nestrupeno stvarnost, utemeljuje Loma.

Po Lomi naj samostalnik ženskega spola *uška* ne bi odražal internoslovanske feminizacije pod vplivom sinonima *zmbiā, ampak naj bi kazal poddedovano značilnost, da je bil, upoštevajoč eksterno evidenco v lit. *angis* f in lat. *anguis* m, f., pide. izhodiščni samostalnik za kačo tako moškega kot ženskega slovničnega spola. Kot generična oznaka je v pide. binarnem sistemu spola spadal med samostalnike kategorije živosti.

Pri zgodnji tvorbi iz ijevskega samostalnika bi pričakovali palatalizirani refleks *ožbca, zato sta *uška* in *vuška* iz *ožb f, g *oži morali biti tvorjeni precej pozno, lahko tudi že po izpadu izglasnega jera in verjetno sočasno s *klijetka* ← *klētv, *kōstka* ← psl. *kōstv, *zvjerka* ← psl. *zvērv, *gūska* ← psl. *gōsv. Manj verjetno je, da bi bili srb. *uška* in hrv. *vuška* feminativni tvorjenki iz tematske predloge moškega spola *ožb.

Ker za belouško bela barva ni izrazita značilnost, se Lomova pomen-ska razlaga pridevnika *bēlv zdi verjetna. Oznaka za belouško naj bi šele po delovanju ljudske etimologije postala posesivna zloženka, ob nastanku pa naj bi bila determinativna. Toda drugi del te južnoslovanske dialektične oznake se je moral že razmeroma zgodaj ljudskoetimološko preoblikovati pod vplivom samostalnika *ūho, ker slovensko in kajkavsko gradivo s stalnim *u* ne more biti sistemski odraz iz *o. Ljudskoetimološko preoblikovanje bi zato bilo lahko le zelo staro, toda izven jslov. območja ta zlo-

⁹ Na Lomov prispevek me je opozoril kolega dr. Alemko Gluhak, za kar se mu iskreno zahvaljujem.

¹⁰ Razlaga je ponovljena v ERSJ (3, 124s.). V ERHJ se hrv. *bjelouška* razlaga s sestavinama *bijel* in *uho* (1, 62).

ženka ni bila evidentirana. To pa seveda ne govori v prid Lomovi razlagi jslov. *belouška*.

2.5. Praslovanski ijevski samostalnik *ožb m, f 'kača' ob *oži m, g *oža 'kača'

Slovensko in hrvaško gradivo dopušča rekonstrukcijo praslovanskega ijevskega samostalnika ženskega spola *ožb, g *-i ap c:

- a) sln. *voš* f 'kača; gož' (Janežič 1851), *vořh* 'kača' (Murko 1833), *vořh* 'kača' (Gutsman 1789), *vôsh, y řh* '(vodna) kača' (Pohlin 1781); *'go:š* f, g -žā 'gož (kača)' (Weiss 1998); *slepavâuš* f, g -i 'belouška' (Mukič 2005);
- b) hrv. *sl'eipa v'ouš* f, g *sl'eipe v'ouši* 'slepec' (Blažeka i Rob 2014).

Iz te predloge je pozno lahko nastala tvorjenka, ki se potrjuje v črnogor. *uška* 'kača' (Zagarač) in hrv. *vuška* 'slepec' (ARj).

Razmerje med ijevskim samostalnikom ženskega spola in tematskim moškega spola pa ob eksterni evidenci, ko se pide. ijevski samostalnik *H₂eng^{uh}-i-s 'kača' (Derksen 2008:388; de Vaan 2008:42; Derksen 2015:55)¹¹ drugod kaže kot le ženskega (lit. *angis*) ali pa ženskega in moškega spola (lat. *anguis*), dopušča sklepati, da je bil praslovanski ijevski samostalnik prvotno obeh slovničnih spolov,¹² izrinjanje iz sistema danes še redkih neposredno potrjenih ijevskih samostalnikov moškega spola, predvsem tistih, ki niso označevali oseb moškega naravnega spola, pa je povzročilo, da se je ijevska osnova prestrukturirala v tematsko, kot se zgodilo pri samostalniku za ogenj *ognb → *ogn'v:

pide. *H₂eng^{uh}-i-s m, f > psl. *ožb m, f, g *oži → psl. *ožb f, *oži ap c → psl. *ožb m, g *oža ap b¹³

¹¹ Alternativno rekonstrukcijo *ang^{uh}-i- brez vzglasnega laringala, ki upošteva, da bi bilo s to pide. besedo za kačo treba povezati tudi -anka- < zgodnje panat. *anguo- < pide. *ang^{uh}-o- v *illuianka-* c 'kača' (Katz 1998:319; Oettinger 2010:279), zavrača Kloekhorst (2008:384), ki dvomi v indoevropski izvor het. *illuianka-*. Rekonstrukcija *n-ng^{uh}-i- m 'kača' z etimološko razlago 'brez členov/udov', prim. sti. *ánga-* n 'člen, ud', ki naj bi bila preoblikovana v *ang^{uh}-i- pod vplivom paradigme leksema za ptiča *H₂áú-i-s, Gsg *H₂ú-éi-s (ALEW:I, 41), je v pomenskem oziru sicer vabljiva, a zaradi potrebe po aplikacij analogije po semantično zelo oddaljenem leksemu za ptiča, težko sprejemljiva oziroma neprepričljiva.

¹² Enaka spolska opozicija kot med psl. *ožb f : *oži m se odraža v razmerju *oúbc̣b m (sln., r., pomor.) : *oúbc̣á f (splošnoslovansko), ki odraža neposredno prestrukturirane iz pide. *H₂éú-i- m, f 'ovca, oven' (Furlan 2013:159s.).

¹³ Toda p. *wąż, g węża* je ap c (dr. Marek Majer, ustno).

2.6. Proterokinetični deklinacijski tip psl. *ǫžb f., g *ǫži in sti. áhi- m 'kača'

Prepoznani psl. ijevski samostalnik ženskega spola kaže na proterokinetični deklinacijski tip. Ker enakega potrjuje tudi sti. áhi- m 'kača' z Gsg áhes, je vse te ijevске samostalnike možno izvajati iz pide. proterokinetične akcentsko-prevojnne paradigme *H₂énǵ^{uh}-is, Gsg *H₂ǵǵ^{uh}-éi-s, kot je predpostavil Oettinger (2010:280).¹⁴ Baltsko, slovansko in latinsko gradivo kaže na posplošitev iz krepkosklonskih oblik s polno stopnjo osnove, sti. pa iz stranskosklonskih iz ničtostopenjske.¹⁵

3. Prestrukturiranje leksike v praslovansko

Ijevski samostalnik *ǫžb f, *ǫži ap c dopušča razlago, da je njegov tematski sinonim *ǫžb m, g *ǫžá ap b nastal šele v praslovansčini in da ne odraža prestrukturiranja iz pide. ijevске predloge. To pa nakazuje, da se stari ijevski samostalniki nasploh ob prehodu v praslovanski sistem verjetno niso prestrukturirali v tematske, ampak da je to poteza zgodnjega praslovanskega jezikovnega sistema. Vprašanje, kako se je neka beseda indoevropskega izvora prestrukturirala v praslovanski jezikovni sistem, ali so se in kako so se slovnične in pomenske značilnosti starejšega jezikovnega sistema ohranile ali pa preoblikovale v praslovanskega, pa za prepoznavanje značilnosti praslovanskega slovničnega in leksikalnega sistema ni nepomembno.

Prepoznavanje vzorcev prestrukturiranja namreč pokaže na ohranjenost, kontinuiteto, ali pa na neohranjenost, diskontinuiteto, med starejšim in mlajšim sistemom. Pokaže, katere spremembe so se v konkretni leksikalni enoti realizirale, ali se je prestrukturiranje izvršilo le na fonetični ali tudi na oblikotvorno-besedotvorni ravni.

Medtem ko so le fonetično prestrukturirani leksemi čvrsta vez med stari in novim jezikovnim sistemom, ker z inovacijo le na fonetični rav-

¹⁴ Sti. áhi- m 'kača' je enako mav. aži- m 'kača' (Mayrhofer:I, 156; Hoffmann, Forssman 2004:101), zato se sti. áhi- = aži- ne bi smelo enačiti z gr. ἔχλις m, f 'kača, gad' (Mayrhofer l.c.) < *H₁éǵ^h-i- (Beeke 2010:1, 489). Toda gr. ὄφις m 'kača' brez nazala *n enako kot ἔχλις, a z odrazom labiovelara *ǵ^{uh} navaja k domnevi, da je bila prvotna, zgodnje praindoevropska oznaka za kačo ljudskoetimološko preoblikovana, a ostaja vprašanje, katera potrjena varianta je bila primarna in katera sekundarna ter katera pide. leksika je povzročila nastanek variantnosti, jezikoslovni kontroli še nedostopno in zato neodgovorjeno. Pragermansko *unka(n)- m 'kača', prim. stvn. unk 'kača', srvn. unk 'isto', z *un- iz pide. *H₂ǵ- ne kaže na pide. predlogo z aspiriranim zvenečim velarom *ǵ^{uh} ali *ǵ^h (Kroonen 2013:560).

¹⁵ Ničtostopenjska osnova, ki se v ERHJ (1, 313) predpostavlja za slovansko gradivo, iz fonetičnih razlogov ni verjetna.

ni kažejo na kontinuiteto, je oblikotvorno-besedotvorno prestrukturiranje, ko staro varianto zamenja nova, drugačna, znak diskontinuitete, ki sporoča, da stara varianta z novim sistemom ni bila kompatibilna, ker so se v njem oblikovale tudi nove oblikotvorno-besedotvorne tendence.

Praindoevropska ijevska in ujevška samostalnika srednjega spola *móri in *d^héru- sta se v praslovanščino prestrukturirala v tematska *mòr'e in *dêruo, medtem ko se staro *mé^hu s psl. *mè^hb, g *mè^hdu še vedno kaže kot ujevski samostalnik, a je postal drugačnega, moškega slovničnega spola. Vse tri samostalnike družijo njihova prvotna pide. akrostatična akcentsko-prevojna paradigma, prestrukturiranje v psl. jezikovni sistem pa kaže, da se je ob tendenci, da se slovnični spol ohrani, v psl. izvršilo prestrukturiranje v tematsko osnovo, nasprotno pa se je ob ohranjeni ujevski osnovi srednji spol moral zamenjati z moškimi in tudi, da se je prvoten akrostatični vzorec zamenjal s proterokinetičnim. Vzorec prestrukturiranja pokaže, da ijevške in ujevške osnove srednjega spola s psl. sistemom niso bile kompatibilne, od tod tudi zamenjava spola v moškega ali sprememba osnove in prehod v nov oblikotvorni vzorec.

Nasprotno so se pide. ijevski in ujevski samostalniki nesrednjega spola v praslovanščino prestrukturirali v ijevške in ujevške samostalnike in so zato svoj prvoten slovnični spol lahko ohranili, npr. psl. *ognb m (prim. stcsl. ognbmb Isg – Miklošič 1862–1865; SJS:512) < pide. dial. *H₁ogni-s < pide. *H₁ogni-/*H₁ngni- (?),¹⁶ prim. sti. agní- m, toda lat. ignis, psl. *nòt' b f < pide. dial. *nok^ht-i-s = lit. naktis f,¹⁷ psl. *sýnb m, g *sýnu < pide. *suH-nú-s m, prim. lit. sūnus, stlit. sūnus,¹⁸ sti. sūnú-. Tako stanje je mogoče ugotovljati tudi iz obravnavanega ijevskega leksema za kačo psl. proterokinetičnega tipa, ki verjetno tudi v tem oziru ohranja pide. potezo.

4. Za zaključek

Če bi bil vzorec prestrukturiranja, da ijevski samostalniki moškega ali ženskega slovničnega spola po prehodu v praslovanščino ohranijo slovnični spol in izhodiščni ijevski sklanjatveni vzorec, ki je v praslovanščini kot aktiven bil le proterokinetičnega tipa, uzaveščen, bi se pri zgodaj prepoznanim razmerju psl. *ǫžb m, g *ǫžá ap b 'kača' : lit. angis f : lat. anguis m, f lahko posumilo, da bi se v slovanski leksiki morala ohranjati starejša ijevška predloga za tematski samostalnik *ǫžb.

¹⁶ Prim. Derksen 2008:364 z literaturo.

¹⁷ Znake o sicer sekundarni ijevski osnovi se najde tudi v stpr. naktin Asg, lat. noctium Gpl.

¹⁸ Citirano po Derksenu (2008:483).

Viri in literatura

- ALEW = *Alllitausches etymologisches Wörterbuch* I–II. 2015. Unter der Leitung von Wolfgang Hock und der Mitarbeit von Elvira-Julia Bukevičiūtė und Christiane Schiller, bearbeitet von Rainer Fecht, Anna Helene Feulner, Eugen Hill und Dagmar S. Wodtko. Hamburg: Baar.
- ARj = *Rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika* 1–23. 1880–1976. Zagreb: JAZU.
- Beekes, Robert S. P. 2010. *Etymological Dictionary of Greek* 1–2. Leiden – Boston: Brill.
- Belostenec, Ivan. 1740. *Gazophylacium* I–II. Zagreb: Liber – Mladost. [Reprint latinsko-hrvaškega in hrvaško-latinskega slovarja iz leta 1740.]
- Blažeka, Đuro; Grozdana Rob. 2014. *Rječnik Murskog Središća*. Zagreb: Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu – Grad Mursko Središće – Županija Međimurska – Tiskara Letis.
- Cigale, Matej. 1860. *Deutsch-slovenisches Wörterbuch* I–II. Laibach.
- CZŽ 1997 = *Leksikon Cankarjeve založbe Živalstvo*. Ljubljana: Cankarjeva založba.
- Čop, Dušan. 1983. *Imenoslovje zgornjesavskih dolin*. Disertacija. Ljubljana.
- Čujec Stres, Helena. 2010–2014. *Slovar zatolminskega govora* 1–2. Zatolmin: Stres inženiring.
- Čuljat, Marko. 2009. *Ričnik ličke ikavice*. Gospić: Lika press.
- De Vaan, Michiel. 2008. *Etymological Dictionary of Latin and other Italic Languages*. Leiden – Boston: Brill.
- Derksen, Rick. 2008. *Etymological Dictionary of the Slavic Inherited Lexicon*. Leiden, Boston: Brill.
- Derksen, Rick. 2015. *Etymological Dictionary of the Baltic Inherited Lexicon*. Leiden, Boston: Brill.
- ERHJ = Matasović, Ranko; Tijmen Pronk; Dubravka Ivšić; Dunja Brozović Rončević. *Etimološki rječnik hrvatskoga jezika* 1–2. 2016–2021. Zagreb: Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje.
- ERSJ = *Etimološki rečnik srpskog jezika* 1–. Uredio Aleksandar Loma. Beograd 2003–: Institut za srpski jezik SANU.
- ÈSSJa = *Ètimologičeskij slovar' slavjanskih jazykov* 1–. Moskva 1974–: Nauka.
- Francetić, Ivan. 2015. *Rječnik boljunskih govora*. Izvorni rukopis uredila, priredila i popratila etimološkim komentarima Sandra Tamaro. Pula: Sveučilište Jurja Dobrile u Puli.
- Furlan, Metka. 2015. Praindoevropskij korenъ*H₂emg^h- 'vjazatъ' v slavjanskih jazykah: K probleme proishoždenija v plane odnositel'noj hronologii slavjanskogo otnošenija *qz- : *(u)qz-'vjazatъ ...'. *Trudy Instituta ruskogo jazyka im. V.V. Vinogradova IV: Ètimologija*, 333–363.

- Furlan, Metka. 2013. *Novi etimološki slovar slovenskega jezika: poskusni zvezek*. Ljubljana: Založba ZRC – ZRC SAZU.
- Furlan, Metka. 2013a. K identifikaciji zgodnjepraslovanske akrostatične deklinacije ijevskih samostalnikov. *Jezikoslovni zapiski* 19/1, 51–70.
- Furlan, Metka. 2019. Iz primorske leksike IV. *Annales, Series Historia et Sociologia* 29/2: 237–246.
- Gregorič, Jože. 2014. *Kostelski slovar*. Uredili Sonja Horvat, Ivanka Šircelj-Znidaršič in Peter Weiss. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU.
- Grimm = Grimm, Jakob; Wilhelm Grimm. *Deutsches Wörterbuch* 1–33. 1984. München: Deutscher Taschenbuch Verlag.
- Grinčenko = Grinčenko, Borys. 1907–1909. *Slovar' ukrajins'koji movy* I–IV. Kyjiv.
- Gutsman, Oswald. 1789. *Deutsch=windisches Wörterbuch mit einer Sammlung der verdeutschten windischen Stammwörter, und einiger vorzüglichern abstammenden Wörter*. Klagenfurt. [Obrnjeno izdajo slovarja je izdelal Ludwig Karničar in je leta 1999 v Gradcu izšla kot 3. zvezek serije *Slowenistische Forschungsberichte*.]
- Habelić, Juraj. 1670. *Dictionar, ili Réchi Szlovenszke zvevexa ukup zebrane, u red pofztaulyene, i Diachkemi zlahkotene Trudom Jurja Habelicha*. Stamparno u Nemskom Gradczu, pri Odvetku Widmanftadiulfa.
- Hanzir, Štefica; Jasna Horvat; Božica Jakolić; Željko Jozić; Mijo Lončarić. 2015. *Rječnik kajkavske donjosutlanske ikavice*. Zagreb: Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje.
- Hirtz, Miroslav. 1928. *Rječnik narodnih zoologičkih naziva: knjiga I: Dvoživci (amphibia) i gmazovi (reptilia)*. Zagreb: Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti.
- Hoffmann, Karl; Robert Forssman. 2004. *Avestische Laut- und Flexionslehre*. 2., durchgesehene und erweiterte Auflage. Innsbruck: Innsbrucker Beiträge zur Sprachwissenschaft.
- Jambrešić, Andrija. 1742. *Lexicon Latinum interpretatione Illyrica, Germanica, et Hungarica locuples, in usum potissimum studiosae juventutis digestum, ab Andrea Jambressich, Societatis Jesu sacerdote, Croata Zagoriensi*. Zagrabiae. [Faksimile iz leta 1922 je izšel v Zagrebu: Zavod za hrvatski jezik Hrvatskoga filološkog instituta.]
- Janežič, Anton. 1851. *Deutsch-slovenisches Taschen-Wörterbuch für Schule und Haus*. Klagenfurt: E. Liegel.
- Janežič, Anton. 1893. *Slovensko-nemški slovar*. Tretji natis. Predelal in pomnožil France Hubad. Celovec: Družba svetega Mohorja.
- Kalčić, Slavko; Goran Filipi; Valter Milovan. 2014. *Rječnik roverskih i okolnih govora*. Pazin – Zagreb – Pula: Matica hrvatska Pazin – Naklada Dominić – Znanstvena udruga Mediteran.

- Kalsbeek, Janneke. 1998. *The Čakavian Dialect of Orbanici near Žminj in Istria* (= Studies in Slavic and General Linguistics 25). Amsterdam – Atlanta: Rodopi.
- Katz, Joshua T. 1998. How to be a Dragon in Indo-European: Hittite *illuyan-kaš* and its Linguistic and Cultural Congeners in Latin, Greek, and Germanic. Jasanoff, Jay (ed.), Melchert, H. Craig (ed.), Oliver, Lisi (ed.). *Mír curad: Studies in Honor of Calvert Watkins*. Innsbruck: Institut für Sprachwissenschaft der Universität Innsbruck, 317–334.
- Kenda-Jež, Karmen. 2002. *Cerkljansko narečje. Teoretični model dialektološkega raziskovanja na zgledu besedišča in glasoslovja*. Doktorska disertacija. Univerza v Ljubljani. Filozofska fakulteta. Ljubljana.
- Kloekhorst, Alwin. 2008. *Etymological Dictionary of the Hittite Inherited Lexicon*. Leiden – Boston: Brill.
- Kroonen, Guus. 2013. *Etymological Dictionary of Proto-Germanic*. Leiden, Boston: Brill
- Lipljin, Tomislav. 2002. *Rječnik varaždinskoga kajkavskog govora*. Varaždin: Garestin.
- Loma, Aleksandar. 2008. Zagaračko ũška 'zmija' i s.-h. b(j)elouška 'Natrix natrix'. Tanasić, Sreto (ur.). *Zbornik instituta za srpski jezik I: Posvećeno dr Dragu Ćupiću povodom 75-godišnjice života*. Beograd, 269–275.
- Mayrhofer, Manfred. *Etymologisches Wörterbuch der Altindoarischen I–III*. Heidelberg 1986–2001: Universitätsverlag C. Winter.
- Miklošič, Franz. 1862–1865. *Lexicon Palaeoslovenico-Graeco-Latinum*. Vindobonae: Guilelmus Braumüller.
- Mukič, Francek. 2005. *Porabsko-knjižnoslovensko-madžarski slovar*. Szombathely: Zveza Slovencev na Madžarskem.
- Murko, Anton Janez. 1833. *Slovensko-nemški in nemško-slovenski ročni besednik. Kakor se slovenščina govori na Štajerskim, Koroškim, Krajskim in v zahodnih straneh na Vogerskem*. Slovensko-nemški Del. V Gradci: V zalogi in na prodaj per Franci Ferstli.
- Nosovič, Ivan I. 1870. *Slovar' belorusskago narečija*. Sanktpeterburg: Tipografija Imperatorskoj Akademiji Nauk.
- Oettinger, Norbert. 2010. Die indogermanischen Wörter für Schlange. Ed. Kim, Ronald; Norbet Oettinger; Elisabeth Rieken; Michael Weiss. *Ex Anatolia Lux: Anatolian and Indo-European studies in honor of H. Craig Melchert on the occasion of his sixty-fifth birthday*. Ann Arbor, New York: Beech Stave Press, 278–284.
- Pleteršnik, Maks. 1894–1895/2006. *Slovensko-nemški slovar*. (elektronska izdaja iz leta 2006). Ur. Furlan, Metka; Helena Dobrovoljc; Helena Jazbec. Ljubljana: Založba ZRC.

- Pohlin, Marko. 1781. *Tu malu besedishe treh jesikov*. Faksimile prve izdaje. München 1972: Dr. Dr. Rudolf Trofenik.
- Pohlin, Marko. 2020. Snój, Marko, *Slovar Pohlinovega jezika*. Ljubljana: ZRC SAZU – Založba ZRC.
- Rajh, Bernard. 2010. *Gúčati po antùjoško. Gradivo za narečni slovar severozahodnoprleškega govora* (= Zora 73). Bielsko-Biała – Budapest – Kansas – Maribor – Praha.
- Ramovš, Fran. 1924. *Historična gramatika slovenskega jezika. II. Konzonantizem*. Ljubljana: Založila Učiteljska tiskarna.
- Ribarić, Josip. 1940. *Razmještaj južnoslovenskih dijalekata na poluotoku Istri*. Beograd: Srpska kraljevska akademija (= *Srpski dijalektološki zbornik IX*).
- Rigoni, Simona; Stefania Salvino. 1999. *Vocabolario italiano – natisoniano*. San Leonardo: Editore Comitato Pro Clastra O.N.L.U.S.
- RSGV = *Rečnik srpskih govora Vojvodine 1–10*. Redaktor Dragoljub Petrović. Novi Sad 2000–2010: Matica srpska.
- Schuster-Šewc, Heinz. *Historisch-etymologisches Wörterbuch der ober- und niedersorbischen Sprache 1–5*. Bautzen 1983–1996: VEB Domowina-Verlag.
- SJS = *Slovník jazyka staroslověnského/Lexicon linguae palaeoslovenicae*. Praha 1958–1997: Nakladatelství Československé akademie věd.
- Skok, Petar. 1971–1974. *Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika I–IV*. Zagreb: Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti.
- SP = *Słownik prasłowiański 1–*. Wrocław, Warszawa, Kraków, Gdańsk 1974–: Wydawnictwo Polskiej Akademii Nauk.
- Sreznevskij, Izmail Ivanovič. 1893–1903. *Materialy dlja slovarja drevnerusskogo jazyka I–III*. SanktPeterburg.
- SSKJ = *Slovar slovenskega knjižnega jezika I–V*. Ljubljana 1970–1991: Državna založba Slovenije.
- Škofic, Jožica. 1996. *Glasoslovje, oblikoslovje in besedišče govora Kroke na Gorenjskem*. Disertacija. Univerza v Ljubljani. Filozofska fakulteta. Ljubljana.
- Tominec, Ivan. 1964. *Črnovrški dialekt. Kratka monografija in slovar*. Ljubljana: Slovenska akademija znanosti in umetnosti.
- Velčić, Nikola. 2003. *Besedar Bejske Tramuntane*. Mali Lošinj–Beli–Rijeka: Adamić.
- Weiss, Peter. 1998. *Slovar govorov Zadrebke doline med Gornjim Gradom in Nazarjami. Poskusni zvezek A–H*. Ljubljana: Založba ZRC.
- Wiesthaler, Fran. 1993–2007. *Latinsko-slovenski slovar I–VI*. Ljubljana: Založba Kres.

Proto-Slavic *i*-stem noun *ǫžb 'snake'

Abstract

From the Slavic material, only the thematic masculine noun *(g/ǫ)-ǫžb m., gen. *-ǫžá 'snake' (AP b) can be reconstructed at the Proto-Slavic linguistic level – e.g., Čakavian Cro. *uōš* m., gen. *uōžā* 'a kind of black snake' (Orbanići), Rus. *úž*, gen. *užá* 'snake' – although external comparative evidence in Lith. *angìs* f. and Lat. *anguis* m., f. points to the existence of the PIE *i*-stem noun *H₂eng^{uh}-i- 'snake'. A more detailed analysis of Slovenian historical dictionaries from the eighteenth century onward and more recent Croatian and Slovene dialect sources indicate the feminine *i*-stem noun *ǫžb, gen. *ǫži (AP c):

a) Sln. *voš* f. 'snake; Aesculapian snake' (Janežič 1851), *vošh* 'snake' (Murko 1833), *vošh* 'snake' (Gutsman 1789), *vôsh* f., gen. -y '(water) snake' (Pohlin 1781); *gò:š* f., gen. -žā 'Aesculapian snake' (Weiss 1998); *slepavâuš* f., gen. -i 'grass snake' (Mukič 2005);

b) Cro. *sl'eipa v'ouš* f., gen. *sl'eipe v'oušj* 'blindworm' (Blažeka & Rob 2014).

Based on external evidence, whereby the PIE *i*-stem noun *H₂eng^{uh}-i-s 'snake' appears elsewhere only as feminine (Lith. *angìs*) or as feminine and masculine (Lat. *anguis*), the relationship between the *i*-stem feminine noun and the thematic masculine noun permits the conclusion that the Proto-Slavic *i*-stem noun was originally of both grammatical genders. The elimination from the system of the few masculine *i*-stem nouns still directly attested today, especially those that did not denote persons of natural male gender, caused the Proto-Slavic *i*-stem stem to be restructured into a thematic one, as happened with the noun for 'fire' *ognb → *ògn'v:

PIE *H₂eng^{uh}-i-s m., f. > PSl. *ǫžb m., f., gen. *ǫži → PSl. *ǫžb f., *ǫži (AP c)

→ PSl. *ǫžb m., gen. *ǫžá (AP b).

South Slavic initial *g- arose from *ǫ- through phonetic development via the intermediate stage *gǫ-, which was already presumed by Ramovš (1924) in the development *ǫ- > *g-.

The basic seme of the Slavic reflexes of the phonetic variants *ǫžb, *ǫžb, and *gǫžb is 'snake', which is consistent with external evidence because Lith. *angìs* and Lat. *anguis* show the same central seme. This allows the meaning 'snake' to be reconstructed for Proto-Slavic *ǫžb and *ǫžb, and the meanings in individual Slavic languages – 'Aesculapian snake' (*Zamenis longissimus*); grass snake (*Natrix natrix*); slow worm (*Anguis fragilis*) – are therefore secondary semantic specializations.

Praslavenska imenica na -i *ǫžb 'zmija'

Sažetak

Polazeći od slavenske građe, do sad se na praslavenskoj razini mogla rekonstruirati samo tematska imenica muškoga roda *(g/ǫ)-ǫžb m, g *-ǫžā 'zmija' naglasne paradigme b, npr. hrv. čak. *uōš* m, g *uōžā* 'vrsta crne zmije' (Orbanići), r. *úž*, g *užā* 'zmija', iako vanjske usporednice lit. *angis* f in lat. *anguis* m, f ukazuju na postojanje praindoeuropske imenice vrste i *H₂eng^{uh}-i- 'zmija'. Podrobnija analiza slavenskih povijesnih rječnika od XVIII. stoljeća nadalje te novijih hrvatskih i slovenskih dijalektnih rječnika pokazuje imenicu i-vrste ženskoga roda *ǫžb, g *ǫži naglasne paradigme c:

- a) sln. *voš* f 'zmija; guž' (Janežič 1851), *vóšh* 'zmija' (Murko 1833), *vošh* 'zmija' (Gutsman 1789), *vôsh*, *yšh* '(vodena) zmija' (Pohlin 1781); *gǫ:š* f, g -žā 'guž (zmija)' (Weiss 1998); *slepavāuš* f, g -i 'bjelouška' (Mukič 2005);
 b) hrv. *sl'eipa v'ouš* f, g *sl'eipe v'ouši* 'sljepić' (Blažeka i Rob 2014).

Odnos između imenice ženskoga roda i-vrste i tematskoga muškoga roda uz vanjske usporednice, kada se praindoeuropska imenica *H₂eng^{uh}-i-s 'zmija' pokazuje samo u ženskom rodu (lit. *angis*), ili pak i u ženskom i u muškom rodu (lat. *anguis*) – dopušta nam da zaključimo da je praslavenska imenica i-vrste prvotno imala oba gramatička roda. Potiskivanje iz sustava danas već rijetkih neposredno potvrđenih imenica i-vrste muškoga roda, prije svega onih koje nisu označavale osobe muškoga spola, uzrokovalo je da se praslavenska osnova na -i prestrukturirala u tematsku, kao što se to dogodilo s imenicom za ogranj *ognb → *ǫgn'v:

pide. *H₂eng^{uh}-i-s m, f > psl. *ǫžb m, f, g *ǫži → psl. *ǫžb f, *ǫži np c
 → psl. *ǫžb m, g *ǫžā np b.

Južnoslavensko početno *g- je iz *ǫ- nastalo fonetskim razvojem preko međustupnja *gǫ-, koji je za razvoj *ǫ- > *g- pretpostavio još Ramovš (1924).

Osnovni polazni sem slavenskih odraza fonetskih varijanata *ǫžb, *ǫžā i *gǫžb jest 'zmija', što je u skladu s vanjskim usporednicama, jer i lit. *angis* i lat. *anguis* ukazuju na jednak središnji sem. To dopušta da se za praslavenske *ǫžb in *ǫžb rekonstruira značenje 'zmija', a značenja u pojedinim slavenskim jezicima (bjelica ili Eskulapova zmija, Zamenis longissimus; bjelouška, Natrix natrix; sljepić, Anguis fragilis) zapravo su sekundarne značenjske specijalizacije.

Ključne besede: slovenščina, hrvaščina, praslovanščina, praslovanska leksika, praindoevropščina, kača, Zamenis longissimus, Natrix natrix, Anguis fragilis

Ključne riječi: slovenski, hrvatski, praslavenski, praslavenski leksik, praindoeuropski, zmija, Zamenis longissimus, Natrix natrix, Anguis fragilis

Keywords: Slovenian, Croatian, Proto-Slavic, Proto-Slavic lexicon, snake, Zamenis longissimus, Natrix natrix, Anguis fragilis